

Laboratorijska medicina skozi oči diplomirane medicinske sestre na Pediatrični kliniki v Ljubljani

Ana Gianini

Univerzitetni klinični center Ljubljana, Pediatrična klinika

Laboratorijska medicina ima pomembno vlogo pri prepoznavanju, zdravljenju in spremljanju boleznih pri otrocih in mladostnikih. Za kakovost laboratorijskih storitev pa je ključno, da je biološki vzorec odvzet pravilno, ter da se z njim ustrezno rokuje (1). Pri teh korakih pomembno vlogo igrajo prav diplomirane medicinske sestre (DMS), ki morajo biti seznanjene s predanaliznimi zahtevami za posamezno laboratorijsko preiskavo.

Pri svojem delu se DMS vsakodnevno srečujemo z odvzemi krvi pri novorojenčku, dojenčku, otroku in mladostniku. Odvzem krvi pri novorojenčku, dojenčku in majhnem otroku je specifičen in se razlikuje od odvzema krvi pri odrasli populaciji. Izbira ustrezne tehnike odvzema krvi pri otroku je odvisna od njegove starosti ter bolezenskega stanja. Pomembno je, da izberemo pravilno tehniko, saj le na ta način zmanjšamo otrokovo nelagodje ter s tem njegov strah pri odvzemu krvi (2).

Pri odvzemu krvi otroku ali mladostniku je izredno pomembna tudi komunikacija z njim in njegovimi starši. Postopek odvzema krvi mora biti primerno pojasnjen glede na starost in stopnjo razvoja otroka. Pomembno je, da DMS pri odvzemu krvi s strokovnim znanjem ustvari pozitivno izkušnjo in zagotovi varnost. To je še posebno zahtevno, kadar imajo otroci slabo izkušnjo iz preteklosti. Dobra medsebojna komunikacija z otrokom, mladostnikom in starši pripomore, da se vzpostavi zaupanje, da otroci lažje sodelujejo, so motivirani in je odvzem krvi tako manj stresen.

Pravilen odvzem krvi pri novorojenčku, dojenčku, otroku in mladostniku je ključnega pomena iz več razlogov. Otroci imajo specifične fiziološke in anatomske razlike v primerjavi z odraslo populacijo, zato je pomembno strokovno znanje DMS, ki odvzema kri. DMS mora posebno pozornost

nameniti tudi vrstnemu redu in celotnemu načrtovanemu volumnu odvzemov krvi, saj je najvišji dovoljeni volumen odvisen od starosti in velikosti ter telesne teže otroka (3). Če DMS ugotovi, da je zdravnik naročil več različnih preiskav in je količina odvzete krvi preseгла priporočeni volumen, ga mora opozoriti in se dogovoriti, katere preiskave in s tem kateri odvzemi so prednostni. Prav tako je zelo pomembno, da odvzete vzorce pravilno shrani in pravilno transportira v laboratorij. Vedeti mora, na kakšni temperaturi je lahko vzorec shranjen in v kolikšnem času mora biti transportiran v laboratorij, da bo rezultat preiskave zanesljiv.

Zato je izjemnega pomena, da ima DMS potrebno strokovno znanje, ki je pomembno za pravi odvzem in transport vzorcev. Pri tem je ključno redno izobraževanje, saj je poleg tehničnega znanja, ki je pomembno pri odvzemu krvi, pomembno tudi dodatno specialno znanje s področja laboratorijske medicine. Obseg znanja s področja laboratorijske medicine, ki ga DMS pridobijo med študijem, je izjemno omejen. Zato menim, da bi bilo koristno, če bi bile na zdravstvenih fakultetah v študijskem programu v večji meri vključene tudi vsebine s področja laboratorijske medicine. Menim, da bi vsem, ki se pri svojem delu srečujejo z odvzemom krvi, koristila tudi redna dodatna usmerjena izobraževanja s področja laboratorijske medicine in bi se v ta namen morali še tesneje povezovati z zaposlenimi v laboratoriju. DMS in zaposleni v laboratoriju bi v posameznih ustanovah lahko organizirali skupna izobraževanja ali delavnice. Tako bi vsi, ki sodelujemo pri postopku odvzema krvi in interpretaciji rezultatov vzorcev, imeli boljši vpogled v področje in bili seznanjeni z vsemi novostmi. Zaposleni v laboratoriju pa bi na ta način lahko dobili tudi boljši vpogled v izzive in težave, s katerimi se pri odvzemu bioloških vzorcev srečujemo DMS, in so specifični za različna področja, kot je na primer pediatrija. »

Ana Gianini

Ana Gianini je kot diplomirana medicinska sestra zaposlena na Pediatrični kliniki Univerzitetnega kliničnega centra v Ljubljani. Diplomirala je leta 2004 na Visoki šoli za zdravstvo v Ljubljani. Leta 2016 je zaključila magistrski študij na Fakulteti za zdravstvo Angele Boškin, kjer je leta 2022 tudi doktorirala.

Od leta 2006 je delovala na Kliničnem oddelku za endokrinologijo, diabetes in bolezni presnove Pediatrične klinike, kjer se še posebno posveča edukaciji obolelih s sladkorno boleznijo tipa 1. Strokovno in raziskovalno delo predstavlja na srečanjih v Sloveniji in tujini. Bila je članica izvršilnega odbora sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v endokrinologiji pri Zbornici zdravstvene in babiške nege v Slovenije. Od 1. 9. 2023 deluje kot koordinatorica pedagoške dejavnosti na Pediatrični kliniki v Ljubljani.

LITERATURA

1. Coffin CM, Hamilton MS, Pysker TJ, Bach P, Ashwood E, Schweiger J, et al. Pediatric laboratory medicine: current challenges and future opportunities. *Am J Clin Pathol.* 2002;117(5):683–90.
2. Svetovna zdravstvena organizacija. WHO guidelines on drawing blood: best practices in phlebotomy [Internet]. [Dostop 31. jul 2023]. Dostopno na: https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0005/268790/WHO-guidelines-on-drawing-blood-best-practices-in-phlebotomy-Eng.pdf?ua=1
3. Sztefko K, Beba J, Mamica K, Tomasik P. Blood loss from laboratory diagnostic tests in children. *Clin Chem Lab Med.* 2013;51(8):1623–6.